

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Захари Емилов Торманов, ЮФ на УНСС, научна специалност „Гражданско и семейно право“, професионално направление 3.6. „Право”

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по *научна специалност* „Гражданско и семейно право“, професионално направление 3.6. „Право” в Института за държавата и правото при БАН.

Автор на дисертационния труд: Владислав Светославов Дацов

Тема на дисертационния труд: „Едностранно поемане на гражданскоправно задължение“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № РД-09-26/03.04.2023 г. на директора на Института за държавата и правото при БАН.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Със Заповед № РД-09-26/03.04.2023 г. на директора на Института за държавата и правото при БАН съм определен за член на журито за защита на посочения по-горе дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор”. Бяха ми представени: дисертацията с декларация за оригиналност, автореферат, публикации по темата, справки за научните приноси и за получените кредити по време на обучението, диплома за завършено висше образование и образователно-квалификационна степен „Магистър“ по „Право“, заповеди за зачисляване, отчисляване и за определяне на жури и насрочване на публична защита. След запознаване с представените ми материали давам следното становище:

Информация за дисертанта

Дисертантът е завършил специалност „Право” в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ с отличен успех през 2017 г.

Зачислен е като задочен докторант в докторска програма по „Гражданско и семейно право“, професионално направление 3.6. „Право” през 2021 г. (зачислен със Заповед РД 09-70/2021 г. на директора на Института за държавата и правото при БАН). Отчислен е с право на защита, считано от 29.03.2023 г. със Заповед РД 09-25/03.04.2023 г. на директора на Института за държавата и правото при БАН .

Докторантът е представил творческа автобиография, от която е видна значителната му публикационна активност в различни правни отрасли – основно в областта на гражданското право и на гражданското процесуално право. Автор е и на монографията „Отказът от субективни права“, изд. Сиби, 2020 г.

Представения дисертационен труд е естествено следствие от засиления му интерес към научни изследвания и публикации.

Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд е в обем от 239 страници и включва: съдържание; увод; изложение в четири глави; заключение; декларация за оригиналност на труда и библиография. Направени са 312 бележки под линия.

Списъкът на цитираната литература включва около 83 източника на кирилица и 22 източника на латиница. Цитиранията на чужди виждания и научни съждения са направени коректно с посочване на автора, източника и точното им място.

Като обем и в структурно отношение дисертацията отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и възприетото за такъв вид научни разработки.

Обект на изследване в дисертацията е едностранното поемане на гражданскоправно задължение. Актуалността на темата произтича от

обстоятелството, че тя е изключително пестеливо разглеждана в правната доктрина - основно отделни изрично уредени проявления на едностранното поемане на правно задължение. В практиката обаче често възникват казуси с такива едностранни волеизявления, с които се цели създаване на правна обвързаност за извършване на правни и/или фактически действия. Липсата на сериозен научен анализ на тази правна фигура сериозно затруднява правоприложителите и съдебните състави. В този смисъл извършеното изследване е особено полезно и навременно. Дори и да не реши категорично и безалтернативно изследваните проблеми, то поставя добра основа за научна дискусия.

Методологическата постановка на изследването е правилно поставена и описана, като още в началото на дисертацията на няколко страници дисертантът откроява предмета на изследването и използваните методи на изследване. Използвани са историческият и сравнителноправният методи, както и нормативният метод и метода на индукцията.

Оценка на научните и научно-приложни приноси

С оглед ясно поставената научна задача дисертантът е извършил систематично и качествено научно изследване, като сравнително цялостно е обхванал проблематиката относно изследваната правна фигура. Извън предмета на изследване е останал значимия проблем относно отговорността при неизпълнение на едностранно поетото задължение. Следва обаче да се отбележи обаче, че авторът коректно и ясно в § 2 от увода „Предмет на изследване и отграничения“ е направил уговорката, че разглеждането на този проблем е извън обхвата на дисертацията.

Систематичното изследване фигурата на едностранното поемане на гражданскоправно задължение и правилния методологически подход са довели до постигане от дисертанта на необходимите за такава разработка научни и научно-приложни резултати с приносен характер. Като примери за такива могат да бъдат посочени следните:

1. Първото цялостно и систематично изследване на едностранното поемане на гражданскоправно задължение в българската правна доктрина;

2. Разглеждане на изследваната правна фигура в исторически и сравнителноправен план;

3. Предложението за назоваване на разглежданата правна фигура като „полицитация“, макар да имам известни резерви дали това е подходящо;

4. Изводът, че когато предметът на едностранно поетото задължение е правно невъзможен, то полицитацията е нищожна поради невъзможен предмет;

5. Оригиналната теза, че задължението за сключване на договор за заем едно лице може да поеме с едностранна сделка, но не и с предварителен договор с бъдещия заемател, както и тезата за нищожност на предварителния договор в такава хипотеза. Тази теза обаче се нуждае от допълнителна и по-солидна аргументация;

6. Характеристиката на волеизявлението на промитента и изискванията за определеност, категоричност и узнаване от бенефициера;

7. Анализът на полицитационната сделка, поставена в зависимост от потестативно условие, зависещо от волята на бенефициера;

8. Разширяване определението и виждането за правното очакване (с. 155, 156) с възможността за удовлетворяване на интереса на бенефициера без за него да възниква субективно право.

Оценка на публикациите по дисертацията

В автореферата са посочени следните публикации, които ми бяха предоставени:

1. Правна специфика на гражданскоправното задължение. - Съвременно право, 2021, № 2, 57-73. ISSN 08611815

2. Развитие на полицитацията от Древен Рим до наши дни. - STUDIA IURIS, 2022, № 1, с. 50-60. ISSN 2367-5314

3. Отказ от поето задължение за даване на заем (чл. 241 ЗЗД). – Търговско и облигационно право, 2022, № 7, с. 20-27. ISSN 1313-8133

4. Правно очакване, възникващо от едностранно поемане на гражданскоправно задължение. – Общество и право, 2022, № 7, с. 35-45. ISSN 0204-8523

5. Възникване на полицитационно правоотношение от едностранно поемане на гражданскоправно задължение. Правна характеристика. – STUDIA IURIS, 2023, № 1, с. 70-87. ISSN 2367-5314

Публикациите са в утвърдени правни списания с авторитетни редакционни колегии. Публикациите са направили достойние на научната общност част от включените в дисертацията проблеми и са дали повод за научно обсъждане на поставените въпроси още в хода на изследването.

Дисертантът има и публикации по проблеми извън обхвата на дисертацията, което показва трайния му интерес към научни изследвания.

Критични бележки и препоръки

Относно дисертацията могат да се направят и някои критични бележки и препоръки.

На много места в дисертацията авторът онагледява тезите си с находчиви и красноречиви примери. В някои случаи обаче те не са докрай премислени. На с. 121 авторът онагледява поставянето на правното действие на едностранната сделка под потестативно условие бенефициерът да се разведе. Следва да се обмисли дали такова условие не би било нищожно, поради противоречие с добрите нрави.

Тезата на с. 47-49, че публичното обещание на награда по чл. 368 ЗЗД не е едностранна сделка, а договор, не е достатъчно убедително аргументирана. Ако приемем, че „представянето на работата“ е приемане на оферта на обещателя с конклюдентни действия, то следва че бенефициера ще е извършвал работата в условия на несигурност дали промитентът е поел юридическо задължение към него. Освен това на други места в дисертацията докторантът възприема

обещанието за сключване на един или друг договор като „полицитация“. На тази негова теза могат да се противопоставят сходни аргументи. Сключването на договора след възприемане на обещанието не може ли да се тълкува като приемане на офертата. Тоест тезата, че публичното обещание на награда не е едностранна сделка, пораждаща задължение за обещаателя, се нуждае от допълнителна аргументация.

Изводите на с. 75 и 76, че тъй като чл. 44 ЗЗД препраща към правилата за договорите, то ще намери приложение и правилото на чл. 9 ЗЗД. Следователно стига да не противоречала на ограниченията на чл. 9 ЗЗД (на закона и добрите нрави) полицитацията е напълно допустима. Авторът обаче пренебрегва и не прави анализ на другата част от текста на нормата на чл. 44 ЗЗД, която казва че правилата за договорите намират приложение към едностранните сделки – „в случаите, в които законът допуска те да пораждат, изменят или прекратяват права и задължения“.

Заключение и крайна оценка

Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и на ППЗРАСРБ, като съдържа научни и научноприложни резултати, представляващи оригинален принос на кандидата в науката.

Крайната ми оценка за дисертационния труд на Владислав Светославов Дацов на тема: „Едностранно поемане на гражданскоправно задължение“ е **ПОЛОЖИТЕЛНА**. Постигнатите резултати от научното изследване ми дават основание да предложа на уважаемото научно жури на Владислав Светославов Дацов да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“.

22.05.2023 г.

подпис:

/доц. д-р Захари Торманов/

OPINION

By Associate Professor Ph.D. Zahari Emilov Tormanov, Faculty of Law of the University of National and World Economy, scientific specialty „Civil and Family Law“, professional field 3.6. „Law”

Regarding: Ph.D. thesis for awarding educational and scientific degree “Ph.D.” in *scientific specialty* “Civil and Family Law”, professional field 3.6. “Law” in the Institute for the State and the Law of the Bulgarian Academy of Sciences (BAS).

Author of the Ph.D. thesis: Vladislav Svetoslavov Datsov

Topic of the Ph.D. thesis: „Unilateral Assumption of a Civil Obligation“

Grounds for presenting the opinion: membership in the board of the scientific jury for the defense of the Ph.D. thesis by Order No RD-09-26/03.04.2023, issued by the Head of the Institute for the State and the Law of BAS.

RESPECTABLE MEMBERS OF THE SCIENTIFIC JURY,

By Order No RD-09-26/03.04.2023, issued by the Head of the Institute for the State and the Law of BAS, I was appointed as a member of the jury for the defense of the abovementioned dissertation for awarding the educational and scientific degree “Ph.D.” I was presented with: the Ph.D. thesis, together with an originality declaration, an abstract, publications on the topic of the dissertation, references on the scientific contributions and the credits received in the course of education, a certificate for higher education and educational-qualification degree Master in Law, orders for enrollment, admission to public defense and appointing a scientific jury and for scheduling the public defense. Having acquainted myself with the presented materials, I give the following opinion:

Information about the Ph.D. student

The Ph.D. student graduated in the specialty of “Law” from the Faculty of Law of Sofia University “St. Kliment Ohridski” with excellent marks in 2017.

He was enrolled as an extramural Ph.D. student in the Ph.D. program “Civil and Family Law”, professional field 3.6. “Law” in 2021 (enrolled by Order No RD 09-70/2021, issued by the Head of the Institute for the State and the Law of BAS). He was admitted to public defense as of 29th March 2023, by Order No RD 09-25/03.04.2023, issued by the Head of the Institute for the State and the Law of BAS.

The Ph.D. student has presented a creative CV, which shows his significant publishing activity in various branches of law – mainly in the sphere of Civil Law and Civil Procedure. He is also the author of the monography “Waiver of legal rights”, published by “Sibi” in 2020.

The presented Ph.D. thesis is a natural consequence of his enhanced interest towards scientific researches and publications.

Overall characteristic of the presented Ph.D. thesis

The presented Ph.D. thesis consists of 239 pages and includes: Table of Contents; Introduction; Exposition in four Chapters; Conclusion; Originality Declaration and References. There are 312 footnotes.

The list of references consists of about 83 sources in Cyrillic and 22 sources in Latin alphabet. The quotations of other authors’ views and scientific reasonings are correctly made with indication of the author, the source and their exact place.

With regard to volume and structure, the Ph.D. thesis meets the requirements of the Development of the Academic Personnel in the Republic of Bulgaria Act (DAPRBA), the Regulation for its application (RADAPRBA) and what is generally accepted for such type of scientific works.

The object of the research in the dissertation is the unilateral assumption of a civil obligation. The actuality of the topic stems from the fact that it is exceptionally scarcely analyzed in the legal doctrine – mainly particular expressly regulated manifestations of unilateral assumption of a legal obligation. In the legal practice,

however, often arise cases with such unilateral declarations of will, aimed at creating a legal bond for conducting legal and/or factual actions. The lack of a serious scientific analysis of this legal figure significantly hinders lawyers and judges alike. In this sense, the conducted study is particularly useful and timely. Even if it does not solve the researched problems in a categorical and absolute way, it establishes good grounds for a scientific discussion.

The methodology of the research is correctly formulated and described, as, in several pages at the beginning of the dissertation, the Ph.D. student highlights the subject matter of the study and the applied methods of scientific research. The historic and comparative-legal methods are used, as well as the normative method and the method of induction.

Assessment of the scientific and scientific-applicable contributions

With regard to the clearly defined scientific task, the Ph.D. student has conducted a systematic and qualitative scientific research as he has rather comprehensively covered the matter of the studied legal figure. Out of the scope of the study has remained the significant problem of the liability which stems from the default of a unilaterally assumed obligation. However, it must be noted that the author accurately and clearly in § 2 of the Introduction, named „Subject Matter of the Study and Distinctions“, states that the analysis of this matter goes beyond the scope of the Ph.D. thesis.

The systematic analysis of the figure of the unilateral assumption of a civil obligation and the correct methodological approach have led to the Ph.D. student's reaching the necessary for such a work scientific and scientific-applicable results with contributive character. As examples of such can be pointed out the following:

1. The first comprehensive and systematic study of the unilateral assumption of a civil obligation in the Bulgarian legal doctrine;
2. Review of the studied legal figure in historic and comparative-legal perspective;

3. The proposal for calling the studied figure “pollicitatio”, although I have some reserves whether this is appropriate;

4. The conclusion that when the object of the unilaterally assumed obligation is legally impossible, the pollicitatio is null and void on the grounds of impossible object;

5. The original thesis that the obligation for the conclusion of a contract for lending a loan can be assumed with a unilateral deal, but not with a preliminary contract with the future lender, as well as the thesis that such a preliminary contract is null and void in this case. This thesis, however, needs additional and stronger argumentation;

6. The characteristic of the declaration of will of the promissor and the requirements for definitiveness, categoricity and reaching the knowledge of the beneficiary;

7. The analysis of the pollicitatio, depending on a potestative condition, depending on the will of the beneficiary;

8. Broadening the definition and the view of the legitimate expectation (pp. 155, 156) with the possibility for satisfying the beneficiary’s interest without the occurrence of a legal right for them.

Assessment of the publications on the Ph.D. thesis

The following publications are listed in the abstract, and have been presented to me:

1. Legal Specific of the Civil Obligation – Contemporary Law, 2021, № 2, 57-73. ISSN 08611815

2. Development of the Pollicitatio from Ancient Rome till Nowadays - STUDIA IURIS, 2022, № 1, pp. 50-60. ISSN 2367-5314

3. Waiver from an Assumed Obligation to Lend a Loan (art. 241 OCA). – Commercial and Obligation Law, 2022, № 7, pp. 20-27. ISSN 1313-8133

4. Legitimate Expectation, Arising from the Unilateral Assumption of a Civil Obligation – Society and Law, 2022, № 7, pp. 35-45. ISSN 0204-8523

5. Establishment of the Pollicitatio Legal Relationship from the Unilateral Assumption of a Civil Obligation. Legal Characteristics. – STUDIA IURIS, 2023, № 1, pp. 70-87. ISSN 2367-5314

The publications are made in approved legal journals with authoritative boards of review. The publications have made known to the scientific community part of the included in the Ph.D. thesis matters and have given rise to scientific discussions over the studied matters even in the course of the research.

The Ph.D. student also has publications on topics outside the scope of the dissertation which shows his lasting interest towards scientific researches.

Critical notes and recommendations

With regard to the Ph.D. thesis some critical notes and recommendations can be made.

In many places of the dissertation the author illustrates his theses with ingenious and eloquent examples. In some cases, however, they are not entirely measured. On p. 121 the author illustrates placing the legal action of the unilateral deal under the potestative condition the beneficiary divorces. It should be considered whether such a condition is null and void due to controversy with good manners.

The thesis on pp. 47-49 that the public promise for a reward in art. 368 OCA is not a unilateral deal, but a contract, is not sufficiently convincingly well-argued. If we accept that “presenting the work” is accepting the offer of the promissor with conclusive actions, the beneficiary would have been conducting the work in the uncertainty whether the promissor had assumed a legal obligation towards them. Besides, in other places of the dissertation the Ph.D. student accepts the promise for the conclusion of one contract or another as a pollicitatio. To this thesis of his similar objections can be made. Can't the conclusion of the contract after the promise has reached the knowledge of the beneficiary be treated as an acceptance of the offer. In other words, the thesis that the public promise for a reward is not a unilateral deal, from which obligations for the promissor arise, needs further argumentation.

The conclusions on p. 75 and 76 that since art. 44 OCA refers to the rules of contracts, the norm of art. 9 OCA is also applicable. Therefore, as long as it does not violate the limitations of art. 9 OCA (the legally binding Acts and the good manners) pollicitatio is perfectly admissible. The author, however, neglects and does not analyze the other part of the text of the provision of art. 44 OCA, which postulates that the rules of contracts are applicable to the unilateral deals – *“in the cases in which the legally binding Acts permit them to give rise to, alter or terminate rights and obligations.”*

Conclusion and final assessment

The presented dissertation meets the requirements of DAPRBA and RADAPRBA as it contains scientific and scientific-applicable results, which are an original scientific contribution of the candidate.

My final assessment of the Ph.D. thesis of Vladislav Svetoslavov Datsov on the topic: “Unilateral Assumption of a Civil Obligation” is **POSITIVE**. The results reached by the scientific research motivate me to propose to the respectable jury to award Vladislav Svetoslavov Datsov the educational and scientific Ph.D. degree.

22nd May 2023

Signature:

/Assoc. Prof. Ph.D. Zahari Tormanov/